

КОМУ ПОТРІБЕН ЛЕКТОРІЙ ПРО МИСТЕЦТВО?

1. Лекція російського художника й теоретика А. Осмоловського в Центрі Леся Курбаса

НАТАЛІЯ ЖЕВАГО

Неможливо ігнорувати той факт, що сучасне мистецтво має мільйони шанувальників по всьому світу й консолідує навколо себе найцікавіших людей сьогодення. Воно провокує інтерес, прагнення знань та досвіду, які в Україні, на жаль, як правило, перебувають за межею офіційної освіти. Така ситуація стала поштовхом до заснування «Культурного проекту» — організації, що допомагає краще пізнати сферу візуальних мистецтв.

«Як правильно: Мане чи Моне?» Таким запитанням на рекламній листівці «Культурний проект» провокує своїх майбутніх слухачів переглянути власні уявлення про мистецтво. Коли виникла ідея створення «Культурного проекту», постало питання: чи знайдуться люди, готові витратити власний час на альтернативну освіту, яка навряд чи забезпечить підвищення на службі або принесе додатковий зарібок? Навіщо публічні лекції в часи Інтернету, коли будь-яка інформація доступна багатьма мовами?

Без сумніву, кожна людина, незалежно від типу та рівня освіти, має певні уявлення та знання про мистецтво, власні вподобання в цій сфері. Та кожен із нас потребує впорядкування знань, систематизації відкладеного в пам'яті архіву. Систематизація — перший і найважливіший крок у поглибленні знань. Упорядкування знань ми вважаємо головним принципом діяльності «Культурного проекту». Не навантажити слухача інформацією, великим списком рекомендованої літератури, а подарувати людям, образно кажучи, простору шафу з підписаними полицями, куди можна на власний розсуд «скласти» свої знання та досвід. І відтепер для кожної подорожі, фільму чи книжки, нового цікавого факту чи враження знайдеться відповідне місце в цій уявній шафі.

Хто не мріяв отримати в пошуковій інтернет-системі коментар про досконалість та користь знайденого посилання? Про компетентність джерела? Про відповідність даної інформації потребам вашого дослідження? Діяльність «Культурного проекту» — це такий коментар. Це межа між класичною освітою та особистими потребами людини, між структурованим знанням академічної програми і можливістю вільного вибору, гнучкого графіку відвідувань, дискусії. Спілкування з лектором — експертом у вподобаній темі — є привілеєм відвідувача курсів. Ідеться не лише про запитання наприкінці лекції — це участь у спровокованих дискусіях, спілкування на спеціальних перервах.

2. Черга охочих послухати лекцію Лева Мановича
3. Перерва на каву під час лекції
4. Запекла дискусія слухача з Левом Мановичем
5. Курс лекцій для дорослих про історію світового мистецтва в Шоколадному будиночку

2

3

Роботу «Культурного проекту» можна поділити на два види діяльності: послідовна «академічна» програма для дорослих і дітей та цикли вузько тематичних спеціалізованих лекцій. «Академічна» програма — це піврічні курси з історії світового мистецтва. Зокрема окремий курс присвячено історії мистецтва XX століття — періоду мистецької насиченості, винахідливості, який перевернув хід усієї історії людства, а тому передбачає тривалу (піврічну) розмову.

На лекції про світове мистецтво дорослі можуть приходити разом із дітьми. Дітям 7—9 років «Культурний проект» пропонує паралельну програму, що дає можливість не лише опанувати на практиці різні мистецькі техніки, а й у доступній формі, у вигляді цікавих сюжетів, пізнавати історію світового мистецтва. Щоби не лише спробувати малювати в різних стилях і техніках, але й називати Марка Ротка улюбленим художником чи захоплюватися силою творчості Фріди Кало.

«Культурний проект» не лише надає систематизовану інформацію, але й намагається її помістити в певний контекст, зробити особистим досвідом кожної людини. Для цього ми готуємо для наших слухачів додаткові подарункові лекції, роздаємо аудіо-, візуальні матеріали та друківані ілюстрації для нотаток, залуцаємо слухача до процесу появи сучасного твору тощо.

Другий вид діяльності «Культурного проекту» — спеціалізовані цикли лекцій, які тривають від кількох днів до кількох місяців і мають здебільшого вузьке спрямування. Вони розраховані на широке коло слухачів, які, проте, хочуть отримати специфічні знання в конкретній мистецькій сфері. Такі цикли лекцій є предметом особливої гордості «Культурного проекту» — тут створено справжній жвавий і відкритий майданчик для спілкування. Таким був двомісячний курс «Сучасне мистецтво в питаннях і відповідях», на який зареєструвалося понад 700 осіб. В основу курсу покладено ідею живої розмови між лектором і аудиторією. Кожна лекція не лише мала відповісти

4

5

на задалегідь сформовані запитання («Яке мистецтво можна вважати сучасним?», «Хто такий куратор і якою є його функція при здійсненні художнього проекту?», «Чи є сучасний дизайн мистецтвом?»), але й провокувала тривалу післялекційну дискусію і давала ще більше відповідей. Відповідей, які слухачі могли отримати від безпосередніх практиків сучасної української мистецької сфери.

Дуже велику роль відіграє і місце проведення лекцій. Так, наприклад, у стінах «Шоколадного будиночка» приємно послухати курс про історію світового мистецтва. Модерна лаконічність «Малої галереї» Мистецького Арсеналу ніби створена для курсу з історії мистецтва ХХ століття, вона доповнює, ілюструє його. Велика залита сонцем білостінна зала Інституту проблем сучасного мистецтва є ідеальним простором для курсу «Сучасне мистецтво в питаннях і відповідях». «Я Галерея» за два роки немов зріднилася з курсом про медіамистецтво... Чимало інших культурних закладів Києва не раз гостинно приймали «Культурний проект». На наш погляд, це сприяє

взаємопроникненню аудиторій, обміну досвідом, розширенню культурної мапи кожної людини, створенню спільного культурно-мистецького обличчя міста. І здається, що можливість проводити лекції в музейному та галерейному просторі сприяє подачі та засвоєнню інформації. Це особливо важливо для наших наймолодших відвідувачів, адже вони змалку звикають до думки, що музеї, галереї, культурні інституції — не просто місця, куди можна раз на рік сходити на екскурсію, а простір, де вирує життя, де естетичне задоволення поєднується з творчістю та освітою.

Маємо надію, що великий інтерес до роботи «Культурного проекту» свідчить про новий спосіб мислення в сучасній Україні. Про те, що такі існує спільнота людей, яка має час, можливість та бажання здобувати знання незалежно від їхньої прикладної користі. І сам «Культурний проект» також впливає на подальше формування цієї спільноти. Аби кожен міг дати собі відповідь на сакраментальне: «Як правильно: Мане чи Моне?»